

MOLIYAVIY HISOBOT TRANSFORMATSIYASI

Tursunov Toxir Mirvasikovich

"Ipoteka-bank" ATIB Sergeli filiali bosh buxgalteri

KIRISH

MHXS bo'yicha hisobotni tuzishning usullari

- Parallel Moliyaviy hisob
- Hisobotning Transformatsiyasi

Parallel hisobni yuritish – MHXSning qoidalariga muvofiq ravishda xo'jalik faoliyatidagi dalillarni buxgalteriya hisobining registrlarida aks ettirishni anglatadi.

Parallel hisobni tashkillashda, MHXS bo'yicha moliyaviy hisobot ko'rsatkichlari MHXS bo'yicha yuritilgan buxgalteriya hisobining ma'lumotlari asosida shakllantiriladi.

	Parallel hisob	hisobotning transformatsiyasi
hisobotning ishonchliligi	Ishonchlilikning yuqori darajasi	Yuqori informatsion xavf
Yuqori narx	Tashkilotning yirik xarajatlari	Tashkilotdan yirik xarajatlarni talab etmaydi.
hisobotni tuzishdagi tezkorlik	BHXS bo'yicha tayyorlangan hisobot bilan deyarli bir vaqtda	Faqatgina BHXS bo'yicha hisobotni tayyorlagandan so'ng

Qulayligi: hisobotdagi har bir raqam ortida MHXS bo'yicha aks ettirilgan xo'jalik operatsiyasi turganligi uchun hisobotda aks ettiriladigan noaniq axborotning past tavakkalchilik darajasi ko'proq xos.

Kamchiligi: Tashkilot tomonidan qilinadigan yirik qo'shimcha xarajatlarni talab etadi (MHXS bo'yicha malakali xodimlarga qilinadigan xarajatlar, dasturiy ta'minot, tashkilot bo'linmalarini qaytadan tashkillash va b.)

- Tashkilot moliyaviy-xo'jalik faoliyatining ko'pgina sohalariga aloqador bo'lganligi uchun uzoq vaqtni talab etadi. Hisobotni MHXSga muvofiq tuzilgan hisobotga transformatsiya qilinishi bu – BHXS bo'yicha tuzilgan hisobot ma'lumotlari asosida quyidagilarni o'zgartirish asosida MHXSga muvofiq hisobot tuzish jarayonidir:

- Tan olish (tasniflash va baholash) va
- MHXS talablariga muvofiq holda, buxgalteriya hisobining ob'ektlari haqidagi axborotni ochish

2 xil usulda amalga oshirilishi mumkin:

- Kompaniyaning o'zi tomonidan;
- Tashqi mutaxassislarni jalb etgan holda.

MHXSning qanday hujjatlari hisobot transformatsiyasi bo'yicha tushuntirishlarni o'z ichiga oladi? Javob: Tashkilot MHXS bo'yicha birinchi moliyaviy hisobotini tayyorlayotgan sanadan kuchga kirib bo'lgan xamma MHXSlarni qo'llashi kerak.

MHXSga o'tish quyidagilarning shakllanishini o'z ichiga oladi:

1. Hisobot sanasida barcha standart talablariga javob beradigan hisob siyosatining shakllanishi;
2. O'tish sanasida MHXS bo'yicha kirish balansi.
3. MHXS bo'yicha birinchi moliyaviy hisobot tayyorlangan sanadan hech bulmaganda bir yil oldingi yil uchun kiyosiy ma'lumotlar;
4. MHXS bo'yicha birinchi moliyaviy hisobot;
5. MHXSga o'tishning ta'sirini tushuntiradigan qo'shimcha ma'lumotlarni ochish.

Hisobot transformatsiyasi jarayoni (transformatsiya bosqichlari yoki shakllari) standart ketma-ketlikka ega. Biroq, transformatsiya bosqichlarining mazmuni ko'plab omillarning uyg'unlashuviga bog'liq. Transformatsiya jarayonlarining mazmunini aniqlaydigan omillar:

1. Kompaniyaning moliyaviy-xo'jalik faoliyati xususiyatlari
 2. Tashkilot buxgalteriya hisobining o'ziga xos xususiyati
- **Birinchisi**, tuzatishlarning yo'nalishini aniqlab beradi;
 - **Ikkinchisi**, axborotni yig'ish texnikasini Transformatsiya hisoboti

1. Tayyorlov
2. Ishchi bosqichi
3. Giperinflyatsiya ta'sirining hisobi
4. Xorijiy valyutaga o'tkazish
5. Moliyaviy hisobotning shakllanishi

Quyidagini aniqlash zarur: hisobot transformatsiyasining maqsadini; (standartlar tizimini tanlashga, tuzish va taqdim etish bo'yicha talablarga, amalga oshirish usullariga sezilarli ta'sir ko'rsatadi) Misol uchun: Tashkilot (shuba korxonasi) uchun MHXS bo'yicha hisobot tuzishdan maqsad, guruhning konsolidallashtirilgan hisobotini shakllantirish hisoblanadi. Bu transformatsiya jarayonlariga qay tarzda ta'sir ko'rsatadi? Bosh kompaniya va uning filiallari uchun yagona hisob siyosatini qo'llash zarur hisoblanadi.

XULOSA

Tashkilot MHXS bo'yicha hisobot transformatsiyasi xizmatini ko'rsatishga oid konsultatsiya shartnomasini tuzish haqidagi masalani ko'rib chiqadi (tashqaridan mutaxassislarning jalb qilinishi). Shartnomani tuzishda nimalarga e'tibor qaratish kerak? Transformatsiya natijalari bo'yicha beriladigan ma'lumotlarning hajmi: Agarda buyurtmachi hisobot transformatsiyasining natijalari bo'yicha MHXSga muvofiq

hisobotni faqatgina bir butun holda, hisobot elementlari bo'yicha analitik ma'lumotlar va transformatsion o'tkazmalarning tavsifisiz olsa, ayniqsa muhim ahamiyatga ega. Keyingi parallel hisobning yuritilishi va navbatdagi hisobot transformatsiyasi ijrochi – kompaniyaga murojaatsiz deyarli mumkin emas.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Narbekov D., Maxmudov A., Muxammedova D. Buxgalteriya hisobi. O'quv qo'llanma. –T.: Iqtisod-moliya, 2018. –236 b
2. Pardaev M.Q., Isroilov J.I., Isroilov B.I. Iqtisodiy tahlil. O'quv qo'llanma. T.:Print Line Group, 2017.-533 b.
3. Raximov M.Yu., Kalandarova N.N. Moliyaviy tahlil. Darslik–T.: Iqtisodmoliya, 2019. –752 b
4. Raximov M.Yu. Iqtisodiyot subektlari moliyaviy holatining tahlili. T.: Iqtisod -moliya. 2015. 386 b.
5. Сотволдиев А.С. Финансовый и управленческий учет. Учебник. Т.: «ИҚТИСОД-МОЛИЯ», 2012 г. – 280 ст.